

Asia: TEM/1225/00.04.01/2016

Työaikasäntelyä selvittävän työryhmän mietintö - työaikalaki

Yleistä

Onko ehdotettu uusi työaikalaki mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, eräin muutoksin

Yleiset kommentit esityksestä:

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa yleisesti, että vaikka työaikalakia koskeva esitys rakentuu pitkälti voimassa olevan työaikalain varaan, esitys sisältää kuitenkin myös muutoksia voimassa olevaan työaikalakiin ja myös kokonaan uusiakin lainsäännöksiä kuten esimerkiksi säännökset joustotyöajasta ja enimmäistyöajasta.

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa yleisesti, että aikataulu esityksen laatimiselle on ollut perin niukka. Tämä on heijastunut paikoitellen mietinnön sisältöön ja säännösten perusteluihin ja jättänyt mietintöön tarpeettomia epäselvyyksiä. Lain rakennetta koskevat muutosesitykset ovat sitä vastoin selkeyttäviä ja kannatettavia.

Kunnallinen työmarkkinalaitos kannattaa ehdotuksia jaksotyöajan soveltamisalasta pienin tarkennuksin sekä mahdollisuutta poiketa työ- ja virkaehtosopimuksin poikkeuksellisesti enimmäistyöajasta. Kunnallisen työmarkkinalaitos pitää erityisen tärkeänä, että jaksotyön soveltamisala saatetaan vastaamaan muuttuvia palvelutuotannon vaatimuksia.

Yötyön teettämisen suhteen Kunnallinen työmarkkinalaitos esittää, että laissa säädettäisiin, että yötyötä voitaisiin säännöllisesti teettää lakisääteisissä tehtävissä.

Lisäksi Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa yötyötä koskevan säätelyn osalta, että yötyön tekemisen säätelyä tulisi yleisesti harkita muutettavaksi yötyön teettämistä vapauttavaan suuntaan. Esityksessä on myönteistä, että tilapäinen yötyön teettäminen on mahdollista.

Yhteiskunnan ja sen palvelutarpeiden jatkuvasti muuttuessa olisi kuitenkin tarpeen väljentää myös yötyön teettämistä koskevaa sääntelyä 2000-luvun tarpeisiin.

Nykytilan kuvausta koskevat kommentit:

-

Esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevat kommentit:

Esityksen tavoitteena on ajantasaistaa työaikalaki vastaamaan elinkeinorakenteen ja työn tekemisen tavoissa tapahtuneita muutoksia sekä tehdä työaikadirektiivistä ja muista kansainvälisistä reunaehdoista johtuvia tarkistuksia.

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että jaksotyön soveltamisalaa koskeva esitys vastaa pitkälti niihin ongelmiin, joita voimassa olevassa laissa on ollut kuntasektorin kannalta. Erityisenä ongelmana on nähty, että työaikamuodon soveltamisen on tulkittu keinotekoisesti rajoittuvan rakennuksiin eräissä tapauksissa eikä se ole vastannut alati muuttuviin palvelutarpeen muutoksiin. Esitys poistaisi tätä ongelmaa.

Kunnallinen työmarkkinalaitos esittää, että laissa säädettäisiin, että yötyötä voitaisiin säännöllisesti teettää lakisääteisissä tehtävissä. Lisäksi Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa yötyötä koskevan sääntelyn osalta, että yötyön tekemisen sääntelyä tulisi yleisesti harkita muutettavaksi yötyön teettämistä vapauttavaan suuntaan. Yhteiskunnan ja sen palvelutarpeiden jatkuvasti muuttuessa olisi kuitenkin tarpeen väljentää myös yötyön teettämistä koskevaa sääntelyä 2000-luvun tarpeisiin.

Lain soveltamisalan poikkeuksiin ehdotetaan täsmennyksiä ja samalla ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta sopia työnantajan ja työntekijän kesken joustotyöajasta. Esitys jättää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi soveltamisalapoikkeuksen ja joustotyöaikaa koskevan määräyksen soveltamisalan keskinäistä suhdetta. Se on ongelmallista, kun kyse on lain soveltamisen piirin tai sen ulkopuolella olevasta työstä.

Vaikutukset

Onko esityksen vaikutusarviossa jäänyt mielestänne joitain keskeisiä vaikutussuhteita huomioimatta? Jos kyllä, niin mitä?

-

Mitkä ovat sellaisia vaikutuksia, joita esityksessä tulisi analysoida tarkemmin?

-

Kuinka arvioitte esityksen vaikuttavan työnantajan hallinnolliseen taakkaan? Lisääkö vai vähentääkö esitys kokonaisuudessaan työnantajan hallinnollista taakkaa?

Kunnallinen työmarkkinalaitos arvioi, että esitys lisää jossain määrin työnantajan hallinnollista taakkaa.

Onko teillä esittää materiaalia, lähteitä tai kirjallisuutta, joihin mielestänne jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota?

-

Muut vaikutusarviointiin liittyvät kommentit:

-

1 Luku Soveltamisala

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Lain soveltamisalan poikkeuksiin ehdotetaan täsmennyksiä ja samalla ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta sopia työnantajan ja työntekijän kesken joustotyöajasta. Esitys jättää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi soveltamisalapoikkeuksen ja joustotyöaikaa koskevan määräyksen soveltamisalan keskinäisen suhteen.

KT arvioi kuitenkin, että kuntakentässä tehtävä työ on edelleen pitkälti aikaan ja paikkaan sidottua, jolloin joustotyöaikaa koskevien sopimusten tekeminen ja soveltamisala tulee jäämään verraten vähäiseksi.

Minkä työntekijäryhmien/ammattien/työntekijöiden tulisi kuulua työaikalain soveltamisalaan ja vastaavasti keiden tulisi olla soveltamisalan ulkopuolella?

-

2 luku. Työajaksi luettava aika ja varallaolo

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Kaikki aika joka liittyy työnantajan antamiin tehtäviin, ei kuulu työajan määritelmän piiriin (esim. matkustaminen ja koulutus eräissä tilanteissa). Työryhmävalmistelun aikana keskusteltiin myös vaihtoehdosta, jossa laissa olisi säädetty työhönsidonnaisuus ajasta, joka ei olisi työaikaa, mutta sitä ei myöskään laskettaisi lepoaikoihin. Miten mielestänne esim. matkustamista ja koulutusta koskevaa työaikasääntelyä tulisi kehittää?

Nykysääntelyä ei tarvitse tältä osin muuttaa

Voitte tarkentaa edellistä vastaustanne tähän:

Kunnallinen työmarkkinalaitos esittää, että perusteluissa oleva esimerkki työajasta ja koulutuksesta poistettaisiin vähintäänkin epäselvänä (s. 94).

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että kuntasektorin lakisääteiset tehtävät vaativat usein myös varallaolojärjestelyjä ja nimenomaan ryhtymistä pian työhön, mikä on varallaolon perimmäinen ajatuskin. Tämä varallaolon perimmäinen ajatus tulisikin kirjata selvennykseksi esityksen perusteluihin kuten on tehty myös voimassa olevassa lainsäädännössä.

Lakiesityksen varallaoloa koskevat perustelut suhteessa työajaksi luettavaan aikaan ovat jossain määrin tulkinnanvaraiset ja epäselvät. Perusteluista olisi syytä käydä ilmi selvyiden vuoksi, että jos työntekijä/viranhaltija joutuu varallaoloaika viettämään aikaa työpaikalla esim. sen vuoksi, että ei ehdi kotoaan työpaikalle ei se tee varallaolosta työaika.

3 luku. Lakiin perustuvat säännöllisen työajan järjestelyt

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että jaksotyöajan soveltamisalaa koskevat muutosesitykset ovat yleisesti oikeansuuntaisia ja kannatettavia.

Kunnallinen työmarkkinalaitos pitää erityisen tärkeänä, että jaksotyön soveltamisalan kohdassa 3 ei ole sidottu rakennuksiin tai muihin palvelujen järjestämistapojen tarpeisiin vastaamattomiin keinotekoisiiin rajoitteisiin. Voimassa oleva säännös on vanha ja osoittautunut toimimattomaksi sosiaali -ja terveystalvaeluissa, joissa palveluita, työn organisointitapoja ja toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Tästä esimerkkinä liikkuvat palvelut ja kotiin vietävät palvelut. Toiseksi syntyy myös uusi palvelumuotoja niin ilman että niitä voidaan tarkkarajaisesti määrittellä sairaalassa tai terveyskeskuksessa tehtäväksi tai joko sosiaali- tai terveystalvaeluksi.

Kunnallinen työmarkkinalaitos korostaa, että jaksotyön teettämisen mahdollisuus kohdassa 1 pelastustoimen tehtävissä ja kohdassa 8 tukitoiminnoissa on tarpeellinen.

Kunnallinen työmarkkinalaitos haluaa kiinnittää huomiota vielä säännöksen yksityiskohtaisiin perusteluihin, joissa todetaan, että pykälän 1 momentin luettelo määritteli edelleen tyhjentävästi sen, missä töissä työnantaja voisi päätöksellään valita työaikamuodoksi jaksotyön. Perusteluissa todetaan edelleen, että jaksotyöluettelossa mainitut työt ovat luonteeltaan sellaisia, joita toimintojen jatkuvuuden vuoksi on tehtävä 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa tai ainakin suuren osan vuorokaudesta. Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että jaksotyöluettelossa mainitut työt ovat yleensä luonteeltaan sellaisia, että työtä teetetään seitsemänä päivänä viikossa. Näin ei ole aina kuitenkaan välttämättä, vaan jo työnantajan työn organisoinnista johtuen palveluja

voidaan esim. keskittää ja työtä voidaan teettää 5, 6 tai 7 päivänä viikossa esim. jossain terveyspalveluissa. Lisäksi teettämisen tarpeet voivat vaihdella ympäri kalenterivuotta.

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että mainittu perusteluteksti tuli korjata vallitsevia tarpeita ja olosuhteita vastaavaksi.

Lopuksi KT Kuntatyönantajat haluaa muistuttaa, että kyse on työnantajan oikeudesta järjestää työ jaksotyönä, ei velvollisuudesta, kun työn teettämisen edellytykset täyttyvät.

Puuttuuko säännöksestä sellaisia toimintoja, joiden osalta käytetään jaksotyöaika tai sitä olisi tarpeellista käyttää?

Kunnallinen työmarkkinalaitos esittää, että kohtaan 7 lisättäisiin myös leiritoiminta. Voimassa olevan mukaan leireillä voidaan teettää työtä jaksotyönä. Voimassa olevaa tilannetta ei ole tarvetta muuttaa. Esim. nuorisotoimessa on tähän tarvetta.

Sisältyykö säännökseen sellaisia toimintoja, joiden osalta jaksotyöaika ei tulisi käyttää?

Ei sisälly.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kunnallinen työmarkkinalaitos katsoo, että esityksessä on myönteistä, että yötyötä voidaan teettää aina tilapäisesti riippumatta säännöksen 2 momentin kohdista. Lakiteknisesti selkeintä olisi, että se kävisi nimenomaisesti ilmi myös lakitekstistä, mutta vähintään perusteluja tulisi selkeyttää.

Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että esitetty määräys säännöllisen yötyön teettämisen edellytyksistä on monipolvinen. Yötyön teettämisen mahdollisuus on sidottu tiettyihin työaikajärjestelyihin ja niiden käytettävyyteen, toisaalta teettäminen on mahdollista tietyissä töissä ja toimialoilla ja lisäksi yötyön teettämisestä voidaan sopia työehtosopimuksella tai sen on mahdollista lupamenettelyn kautta.

Yhteiskunnan, rakenteiden ja palvelutarpeiden jatkuvasti muuttuessa Kunnallinen työmarkkinalaitos pitää edelleen harkinnanarvoisena, että säännöllisesti teetettävän yötyön tekemisen edellytyksiä vapautettaisiin enemmän kuin mitä nyt esitetään mahdollisuudesta teetättää yötyötä säännöllisesti.

Onko tehtäviä, joita tehdään jatkuvasti yöaikaan, mutta ne jäävät säännöksen ulkopuolelle?

Tärkeää on, että säännös olisi siten dynaaminen, että se huomiosi jatkuvasti kehittyvät palvelutarpeet ja sitä kautta tarpeet teetättää työtä myös yöllä.

Kunnallinen työmarkkinalaitos esittää, että laissa säädettäisiin, että yötyötä voidaan säännöllisesti teettää lakisääteisissä tehtävissä. Näin saattaisi olla tilanne esim. lakisääteisessä sosiaalipäivystyksessä. Pakolliset yötyön teettämisen tarpeet eivät välttämättä aina ole

sijoitettavissa lainkohtien 1 ja 2 alle. Näin erityisesti kun otetaan huomioon jaksotyön soveltamisalaa koskeva rajaus 7 §:m 3 kohdassa (pääosan vuorokaudesta) ja kun palvelujen tuotantotapoja jatkuvasti uudelleen järjestetään.

Mikä tulisi olla määräävä tekijä, joka mahdollistaa yötyön tekemisen?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

4 luku. Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Säännös on uusi. Säännöksen suhde työaikalain soveltamisalapoikkeuksiin on jossain määrin epäselvä.

Missä tehtävissä joustotyön tulisi olla mahdollista ja vastaavasti mistä tehtävissä joustotyötä ei tulisi käyttää?

Kunnallinen työmarkkinalaitos arvioi, että kuntasektorin työt ovat vielä edelleen siinä määrin sidoksissa aikaan ja paikkaan, että esitetyn säännöksen soveltamisala arvioidaan tässä vaiheessa olevan verraten kapea.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

5 Luku. Säännöllisen työajan ylittäminen ja sunnuntaina ja kansallisena juhlapäivänä tehtävä työ

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

6 Luku. Lepoajat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Esityksen mukaan jaksotyössä vuorokausilepo voidaan työn järjestelyihin liittyvistä syistä lyhentää yhdeksään tuntiin ja antaa korvaava lepoaika. Voimassa olevan lain mukaan työntekijälle on annettava 7 §:ssä tarkoitetuissa töissä vähintään yhdeksän tunnin pituinen keskeytymätön lepoaika. Kunnallinen työmarkkinalaitos pitää voimassa olevaa lainsäädäntöä toimivana ja työelämän tarpeet huomioivina ja puoltaa voimassa olevan oikeustilan säilyttämistä.

Toiseksi Kunnallinen työmarkkinalaitos toteaa, että mietinnön perustelut ovat jossain määrin epäselvyyttä aiheuttavat. Esityksen perusteluissa todetaan, että koska myös jaksotyössä vuorokausilepo olisi lähtökohtaisesti annettava pääsäännön mukaisena, levon lyhentäminen yhdeksään tuntiin ei tulisi olla säännönmukaista. Lyhentäminen voisi tulla kysymykseen, kun työn luonne tai epäsäännöllisiin työvuoroihin perustuvat työn järjestelyt sitä edellyttävät. Kunnallinen työmarkkinalaitos pitää säännöksen perusteluja epäselvinä siltä osin, kun todetaan, että levon lyhentämisen yhdeksään tuntiin ei tulisi olla säännönmukaista ja esittää mainitun kohdan poistamista perusteluista.

Mitä vaikutuksia näette muutoksilla olevan erityisesti jaksotyössä?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

7 luku. Työaika-asiakirjat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

8 luku. Säännösten pakottavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kunnallinen työmarkkinalaitos pitää erittäin tärkeänä, että 34 §:n 4 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitetulla työehtosopimuksella saadaan sopia enimmäistyöajan ylittämisestä työehtosopimuksessa määrätyillä aloilla ja tehtävissä. Toisin sopimista tarpeen kysymykset nousevat esiin eräiden erikoisalojen lääkärien kohdalla ja kun työajaksi/varallaoloajaksi luettavasta ajasta ei esityksen mukaan saa enää toisin sopia virka/työehtosopimuksella kuten on tehty lääkärien kunnallisessa virkaehtosopimuksessa.

Kunnallinen työmarkkinalaitos korostaa kyseisen lainkohdan erityistä tarpeellisuutta terveydenhuollon palveluiden varmistamiseksi. Kunnallinen työmarkkinalaitos korostaa, että säännöksessä ei ole kysymys enimmäistyöajan katon automaattisesta ylittämisestä, vaan se edellyttää se työnantaja- että työntekijäjärjestöjen yhteisymmärrystä että yksittäisen työntekijän/viranhaltijan suostumusta.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

9 luku. Erinäiset säännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Tossavainen Mirja-Maija
Kunnallinen työmarkkinalaitos